

Professionalisering af studiegrupper Inspirations- og kompetenceudviklingsdag

Kirsten Poulsgaard & Morten Birk Hansen

Oplæggets fokuspunkter

- Projektets udgangspunkt og formål
- Hvad er en studiegruppe? Hvordan 'professionalisere' den?
- Pointer, problemstillinger, dilemmaer og anbefalinger fra gruppen
- Fælles tekst til institutionsdelen af studieordninger og en pixibog til studerende

Projektets udgangspunkt - *hvad er en studiegruppe?*

I læreruddannelserne arbejdes der med mange forskellige *slags* studiegrupper med forskellige formål, indhold, omfang og former – f.eks.:

- Grupper der samarbejder i kort tid som led i undervisningen og studiet
- Studiegrupper, der samarbejder over længere tid som arbejds- og læringsfællesskab, herunder bl.a. i forbindelse med deltagelsespligt og prøver
- Praktikgrupper (sammensat efter fag, praktikskoler, mv)
- Tværprofessionelle grupper
- Interessebaserede grupper, projektgrupper, studenterinitierede grupper m.fl.

Om den Nationale sektorsatsning på læreruddannelser

Formål:

Med henblik på at mindske frafald og styrke studieintensitet på nationalt niveau blev der i LLN-regi i foråret 2018 nedsat en arbejdsgruppe med henblik på professionalisering af studiegrupper

Gruppen består af repræsentanter fra alle professionshøjskoler

Metoder

- Interviews med ledere (uddannelseschef, uddannelsesledere, pædagogisk leder) på 5 professionshøjskoler
- Interviews med 3 undervisere fra hhv. stor / mindre LU
- Interviews med 4 studievejledere
- 2 fokusgruppeinterviews med studerende fra hhv. stor og mindre LU
- 1 interview med en studerende

- Indsamling af inspirationsmaterialer er påbegyndt
- Korte tematiserede opsamlingsforeligger fra de gennemførte interviews

'Professionalisering af studiegrupper'

Gruppens definition:

- **Professionalisering** af arbejdet i studiegrupper betyder, at der arbejdes med relevant og begrundet indhold på hensigtsmæssige måder, der styrker de studerendes læring og udvikling af professionskompetencer.
- **Professionalisering** omfatter forventningsafstemning i fht. formål, indhold, arbejdsformer, tid, rolle- og ansvarsfordeling, klar kommunikation, samskabelse af processer og produkter og evaluering.
- **Professionalisering** af arbejdet i studiegrupper omfatter anvendelse af et fagsprog, en struktur for samarbejdet, facilitering og faglig refleksion over samarbejdet i studiegruppen

Hvorfor professionalisering af studiegrupper

- Læringsperspektiver
- Trivselsperspektiver (tilhørsforhold, fællesskab)
- Gennemførelsesperspektiver (faglig og social integration)
- Øget studieintensitet (kvalitativt og kvantitativt)
- Professionsperspektiver (lærerteams i skolen, elevernes gruppeprocesser, tværprofessionelt samarbejde)
- Økonomiske (færre ressourcer, mere for mindre)

Temaer og dilemmaer

Temaer om kulturelle præmisser

- At arbejde i studiegrupper er et bærende element i uddannelsen.
- Studiordningerne mangler begrundelser for hvorfor de studerende skal arbejde i studiegrupper
- Implicit kulturel forventning om deltagelse og arbejde i grupper, hvor det er op til den enkelte underviser at rammesætte
- Enkelte udbudssteder har dog (inden projektets start) iværksat større tiltag

Temaer og dilemmaer

Temaer om forskellighed og variation

- **Forskellige** organisatoriske præmisser i fht. at 'forankre' initiativerne
- – underviserbåret, studievejledningsbåret, afhængighed af tid, sted, økonomi etc.
- Ledelserne har **forskellige** oplevelser af, hvor initiativer og indsatser bør 'placeres'
- Undervisere har **forskellige** oplevelser af egne 'opgaver' mht. studiegrupperne og den organisatoriske opbakning/støtte hertil
- Studerende oplever og beskriver indsatsen med stor **variation**

Dilemmaer fra vores undersøgelse

- Fælles organisationsudvikling *versus* undervisernes subjektive handlerum
- Professionalisering af studiegrupper som en integreret del af undervisningen *versus* etableringen af studiegrupper som supplement/paralleller til selve undervisningen
- Typisk større grad af teamstrukturer på 1. år af uddannelserne *versus* mindre strukturering på hhv. 2., 3. og 4. år
- Ordinær LU *versus* netbaseret og åben uddannelse

Anbefalinger efter gruppens første år

- Behov for i langt højere grad at **eksplicitere** begrundelserne for at professionalisere studiegrupperarbejdet
- Behov for at **igangsætte indsatser** og **udvikle kulturen**, så studiegrupperarbejdet kvalificeres i en systematisk og iterativ proces fra 1. – 4. årgang med henblik på at udvikle de studerende studie- og professionskompetencer gennem øget studieintensitet

Forslag til indsatser på ledelsesniveau

- Prioriteret tid og rammer for undervisernes støtte til professionalisering af studiegruppearbejdet og igangsætning af en organisatorisk støtte til studiegrupper (eks. studiegruppevejledere, støtte til studiegrupper i konflikter)
- Udarbejdning af principper for studiegruppedannelse og studiegruppebrud med involvering af undervisere, studievejledere, studerende, m.fl.
- Prioriteret tid og rum til de studerendes deltagelse og aktiviteter i studiegruppearbejde på uddannelsesstedet

Ledelsesindsatser i fht. underviserne

- Igangsætning af fælles og differentieret (lokal) kompetenceudvikling
- Igangsætning af processer med afklaring af gensidige forventninger, ansvar og krav til teams/ fagområder i fht. professionalisering af studiegrupper i en systematisk og iterativ proces fra 1.-4.årgang
- Igangsætning og evaluering af prøvehandlinger med henblik på professionalisering af studiegrupper

Ledelsesindsatser i fht. studievejledere

- Inklusion af studievejlederne som ressourcepersoner i fht. f.eks. specifik vejledning af studiegrupper
- Afklaring, koordinering og evaluering af samarbejds- og snitfladerne mellem alle involverede aktører
- Overvej om studievejledere/ studiegruppevejledere kan/ skal være kollegiale ressourcepersoner for underviserne i fht. arbejdet med professionalisering af studiegrupper

Indsatser i fht. de studerende

- Rammesætning og eksplicitering af forventninger i fht. de studerende
- Involvering af/ information til de studerende i fht. kriterier for studiegruppedannelse, ansvar for deltagelse og udvikling af professionalisering af studiegrupper gennem alle fire år
- Tydeliggørelse for de studerende i fht., hvor og hvordan de kan søge hjælp, hvis og når de får brug for sparring, konflikthåndtering m.m.
- Have fokus på, at de studerende tilegner sig kompetencer indenfor kommunikation, mødefacilitering og konflikthåndtering
- Opgaven ligger primært hos underviserne, men dette skal ledelsesmæssigt understøttes

Tekst til institutionsdelen af studieordningen

(aftalt på møde med LLN den 1.5.2019)

Studiegruppearbejde

På læreruddannelsen er studiegruppearbejde en prioriteret arbejdsform, fordi det styrker de studerendes studie- og professionskompetencer, læring, trivsel, faglige og social integration og studieintensitet. Studiegruppearbejde forstås som et professionelt lærings- og arbejdsfællesskab, hvor de studerende arbejder med relevant og begrundet indhold på hensigtsmæssige måder. Gennem studiegruppearbejdet udvikler den studerende sine samarbejds- og kommunikationskompetencer, skaber faglig fordybelse og træner andre centrale lærerkompetencer som f.eks. mødeledelse og facilitering. Studiegruppearbejde kan være af kortere og længere varighed i løbet af uddannelsen, og uddannelsen stiller forskellige former for vejledning til rådighed for studiegrupperne. Det er uddannelsen, der har ansvaret for at udforme rammer for studiegruppearbejdet. I kompetencemålsprøverne og modulbeskrivelserne fremgår krav til studieprodukter, præsentationer, mv.

(sættes ind før punktet om undervisnings- og studieformer i uddannelsen)

Hvor er vi nu på uddannelserne?

Den nationale arbejdsgruppe arbejder videre fra aug. 2019 til juni 2020 med et fortsat fokus på videreudvikling af det allerede igangsatte arbejde og med særligt fokus på følgende arbejdsopgaver:

- Der sat en stor mængde lokale initiativer i gang på de forskellige professionshøjskoler
- Videreudvikling af inspirationsmateriale
- Erfaringsopsamling i fht. lokale pilotprojekter/ prøvehandlinger
- Undersøge hvorledes ressourcepersoner kan bidrage til professionalisering af studiegrupper
- Være forum for national videndeling og videreudvikling

Spørgsmål og kommentarer

